

Giralt-Miracle: “El cinquè centenari de l’inici de la Reforma ha servit per a desanatemitzar Luter”

Ds, 8/09/2018 per Catalunya Religió

(Joan Gómez -[Direcció General d'Afers Religiosos](#)) **Daniel Giralt Miracle** (Barcelona, 1944) és historiador de l'art, exprofessor de la Universitat Autònoma de Barcelona i membre del Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa. El 2013, la Generalitat de Catalunya li atorgà la Creu de Sant Jordi. El 2017, el Grup de Treball Estable de les Religions li concedí el Premi en Convivència i Diàleg Interreligiós.

Aviat s'acabaran les celebracions del cinquè centenari de l'inici de la Reforma.

Ha tingut un gran ressò tant als països de tradició luterana com a la resta de països. Començant per l'abraçada del papa Francesc a l'arquebisbe Musa, president de la Federació Luterana Mundial, en la inauguració del Congrés Luterà Mundial, fins a la difusió que ha tingut a Barcelona, amb la gran exposició al Saló del Tinell, la de La Caixa, concerts, conferències i, especialment, programes de televisió i ràdio.

De què haurà servit?

El cinquè centenari ha servit per a desanatemitzar Luter. Quan jo feia batxillerat als anys cinquanta, els no catòlics eren considerats heretges, i en especial Luter, perquè es va casar amb una monja i perquè es va enfrontar al papat. Recordo haver tirat a la caldera de casa una biografia de Luter plena de disbarats, i, en canvi, després els catòlics n'han fet bones biografies, i fins i tot ara Roma ha reconegut la seva vàlua.

Tan gran ha estat el canvi?

Sí, perquè aquestes celebracions han contribuït a superar el desconeixement i les

opinions adverses sobre la Reforma. També han fet entendre que la Reforma no només va ser un esdeveniment cabdal en la història del cristianisme, que va comportar l'apropament espiritual a l'església primitiva, sinó que va incidir igualment en la societat, el treball i les arts, especialment la música.

I què ha significat la Reforma per als qui no són protestants?

Els elements positius de la Reforma han beneficiat el cristianisme en general. Han suposat l'apropament a les idees que Luter va defensar: un retorn a les escriptures, a una major austeritat del culte, a una arquitectura més essencial i menys espectacular i a un enriquiment en l'ús de la música en el culte.

El protestantisme és la primera minoria que s'implanta a Catalunya d'ençà que al voltant del segle XVI havien estat expulsats jueus i moriscos. Se'n pot ja dibuixar una evolució?

I tant, sobretot des que les editorials catòliques de Barcelona, Madrid i Salamanca van començar a traduir els teòlegs protestants alemanys més significats, com Bonhoeffer, Moltmann, Karl Barth... En aquell moment, vull dir a començaments dels vuitanta del segle passat, en el catolicisme avançat es va despertar l'interès per la teologia protestant al món. Alhora, al nostre país, el protestantisme va passar de ser una minoria reclosa a tenir una presència normalitzada. I és ara que el món evangèlic s'ha obert a la societat, i la societat ha començat a acceptar amb normalitat aquesta aportació.

Com es relaciona la fe i l'art?

En general, tota fe o creença que és expressió d'una dimensió interior que busca la transcendència ha produït arreu del món un art molt ric. És una via d'expressió dels sentiments profunds com a resposta a les escriptures. En el món protestant hi ha una voluntat de despullar els elements ornamentals per a centrar-se en el més essencial de la fe. I concretament en el món de l'art, crec que on hi ha hagut expressions més profundes és en la poesia, en la música i en les belles arts.

A Catalunya, aquesta influència en l'art contemporani prové del mateix cristianisme o l'hem d'entendre com un reflux de la influència que aquesta tradició ha tingut en la cultura occidental?

Crec que una cosa no es pot separar de l'altra. És evident que la cultura cristiana ha influït en l'art, però el món no és aliè a altres fets que s'hi esdevenen. Altrament no s'entendrien aportacions com la Rothko Chapel de Houston, un espai ecumènic, o la catòlica i més propera aposta que la comunitat de Montserrat ha fet a Santa Cecília, on el culte no s'acompanya amb evocacions figuratives del passat, sinó explicant els sentiments de fe amb llenguatge del present.

Aquesta actualització del concepte de religió explica també la tasca del Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa?

Evidentment. Des del Consell Assessor hem intentat promoure una tasca eminentment pedagògica per tal que s'estableixin els criteris que han de permetre la cohabitació i el respecte entre les diferents creences i pensaments de la societat.

Per què el Consell resulta una cosa tan nova?

Perquè en la nostra cultura mai fins ara no havia existit un òrgan com aquest, entenc que imprescindible, per a facilitar el diàleg que trenqui les fronteres tan perniciosos entre el jo i el tu, quan volem un nosaltres per a entendre'ns.

Quin repte caldria abordar?

Estem vivint un moment desafiant perquè la política està molt enredada, tant en l'àmbit nacional com en l'exterior. Les religions s'enfronten a la presència de notícies falses i al fet que, en part, els mitjans menyspreen qualsevol mena de creença religiosa. Per tant, per mi, el repte que ha d'abordar el Consell és mirar d'ajudar les diferents confessions en tot allò que pugui perquè trobin el paper que els toca jugar en aquesta societat global i mediàtica, i cada dia més secularitzada.